בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', כ"א במנחם אב תשס"ו (15 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

*היום, **כ"א במנחם אב**, שנת תשי"ב [12 באוגוסט 1952], **סטאלין הוציא להורג סופרים ואנשי רוח יהודים**. באותה שעה, בפראג הואשם בבגידה מזכיר המפלגה הקומוניסטית, רודולף סלאנסקי, שהיה ממוצא יהודי.*

על התייחסות הנוער בארץ לתרבות היהודית בגולה שנמחקה ע"י רדיפת היהודים, המאמר הבא: [המחבר: אסף גלאי, 26, ממיסדי התנועה לזהות אשכנזית, סטודנט לתואר שני בספרות עם ישראל בבר-אילן]

=במסורת ובתרבות היהודית בכלל (ובחיינו בארץ) מושג הזיכרון וכל המתלווה אליו ממלא תפקיד מרכזי.

אבל ה-12 באוגוסט 1952 משום מה אינו זוכה אצלנו להבלטה מיוחדת. מחליקים אותו, כפי שזה קורה עם תאריכים נוספים שהיו יכולים לעצב תודעה קולקטיבית. בעצם כדי להגיע לזיכרון הרצוי עלינו לטפל קודם באמנסיה הסלקטיבית והפעילה מאוד במקומותינו, אשר מתעלמת מאירועים בעלי משמעות ומשקל היסטורי שלא יסולא בפז.

ב-12.8.1952 בבית הכלא ליוביאנקה שבמרכז מוסקבה בירת האימפריה של ברית המועצות, אחרי סדרת משפטים מבוימים והודאות בכוח, הוצאו להורג 228 סופרים, 99 אנשי במה ו-19מוסיקאים יהודים, ביניהם הצמרת הספרותית: פרץ מרקיש, דוד ברגלסון, איציק פפר ואחרים. מסע טיהורים זה החל עוד בשנות ה-30 והגיע לשיאו בשנת 1952.

לחלק גדול מהקורבנות, אשר גילו לויאליות כנה למשטר, היתה זיקה עזה למסורת היהודית בגלל החינוך שקבלו בשנות ילדותם. ביניהם גם היו כאלו אשר בשלב מסוים גם יצרו בעברית או ביקרו בארץ. השפה בה אותם אנשי רוח יצרו, סבלו, חלמו וביטאו את הייחודיות הלאומית שלהם היתה יידיש. אבל מה אפשר לעשות? אצלנו, בארץ, כבר עשרות שנים יידיש זה טריפה. **אז למה להזכיר את ה-12 באוגוסט?** התאריך הזה יכול בשקט ליפול בתהום הנשייה.

העובדה שהקורבנות הללו הורישו, גם לנו וגם לעולם, שירה נפלאה, פואמות, רומנים ומחזות בעלי עוצמה אקספרסיבית אדירה - זה לא מרגש אותנו במיוחד. למה לנו לטרוח? הרי היידיש שייכת לעבר, הלא כן? העובדה שיצירותיהם תורגמו לעברית,רוסית, אנגלית, צרפתית, ספרדית ועוד שפות רבות. נו.

..... העובדה שבמעשה הנפשע של סטאלין לא רק שחוסלו היוצרים מאחד הריכוזים היהודים הגדולים ביותר, אלא נערף הראש של המנהיגות הרוחנית של קיבוץ זה - אז מה? הם היו בגלות. ולנו, פה בארץ, יש מנהיגות, הרבה יותר מרשימה, משלנו. למה צריך לזכור כל כך שמות? שהילדים שלנו ילמדו מחשבים ואנגלית, זה עדיף. יותר פרקטי. וסך-הכול לנו יש את הסבל והאלמנות משלנו.

ועוד דבר חשוב מאוד, בינינו לבין עצמנו: למה להרגיז את המזרחים עם כל היידיש הזה? זה מיותר, לא חברותי וכמובן שלא "פוליטיקלי קורקט". מספיק הם כבר שומעים על שואה, שנכביד עליהם גם עם הסיפור הזה של הסופרים הסובייטים?

כן, רבותי, יש שפע של נימוקים, מדוע אפשר לשכוח את הטרגדיה של ה- 12 באוגוסט 1952..=

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל